

Sygn. akt V CSK 301/19

POSTANOWIENIE

Dnia 15 listopada 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marcin Krajewski

w sprawie z powództwa K.N.
przeciwko Skarbowi Państwa-Komendzie Miejskiej Policji w K.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 15 listopada 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 19 października 2018 r., sygn. akt I ACa (...), ACz (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 8100 (osiem tysięcy sto) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego,**
- 3. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w (...) na rzecz adwokata D.A. kwotę 6642 (sześć tysięcy sześćset czterdzieści dwa) złote (w tym VAT) tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 19 października 2018 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację powoda od wyroku Sądu Okręgowego w K. z 25 października 2017 r., którym oddalono powództwo przeciwko Skarbowi Państwa - Komendzie Miejskiej Policji w K. o zadośćuczynienie za naruszenie dóbr osobistych.

Powód wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne oraz potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. Zdaniem powoda, wyjaśnienia wymaga, czy w świetle art. 442¹ § 1 k.c. wiedza o osobie zobowiązanej do naprawienia szkody warunkująca rozpoczęcie biegu terminu przedawnienia roszczenia przeciwko Skarbowi Państwa powinna obejmować również wiedzę na temat właściwego *statio fisci*. Skarżący powołał się również na oczywistą zasadność skargi w związku z bezpodstawnością przyjęcia, że Sądowi Apelacyjnemu z urzędu znane są fakty z innego postępowania toczącego się przed tym Sądem, w którym nie uczestniczył żaden z członków składu orzekającego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Skarga kasacyjna stanowi nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, wyrażającym się w szczególności w konieczności zapewnienia jednolitej wykładni i jednolitego stosowania prawa.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. może być wyłącznie problem o charakterze prawnym, a nie faktycznym lub wynikającym ze stwierdzonych przez skarżącego uchybień Sądu. Jego rozstrzygnięcie powinno stwarzać przy tym realne i poważne trudności, a także mieć znaczenie dla rozstrzygnięcia innych spraw. Skarżący winien jest w tym przypadku przedstawić pogłębioną argumentację prawną, bowiem zagadnienie prawne musi mieć charakter ściśle jurydyczny. Nie może ono odnosić się do subiektywnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego (zob. postanowienia SN z 16 maja 2018 r., II CSK 15/18; z 24 kwietnia 2018 r.,

IV CSK 552/17; z 19 kwietnia 2018 r., I CSK 709/17; z 10 kwietnia 2018 r., I CSK 733/17).

W ocenie Sądu Najwyższego w niniejszej sprawie nie występuje zagadnienie prawne w takim rozumieniu. Brak jest również podstaw do przyjęcia, by istniała potrzeba wykładni art. 442¹ § 1 k.c. ze względu na wątpliwości, które budzi ten przepis, lub powstające na jego tle rozbieżności w orzecznictwie. Powód nie powołuje się zresztą na żadne rozbieżne orzeczenia w odniesieniu do przedstawionego przez siebie zagadnienia, co byłoby niezbędne do ustalenia istnienia tej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Na tle art. 442¹ § 1 k.c. nie może ulegać wątpliwości, że w przypadku, gdy odpowiedzialność z tytułu czynu niedozwolonego ponosi Skarb Państwa, dowiedzenie się przez poszkodowanego o osobie obowiązanej do naprawienia szkody oznacza uzyskanie przez niego informacji, że za szkodę odpowiada Skarb Państwa. Bez znaczenia jest natomiast wiedza o konkretnej jednostce organizacyjnej, z której działalnością wiąże się dochodzone roszczenie. Jednostki te nie są podmiotami prawa cywilnego i nie mogą występować w charakterze strony stosunku odszkodowawczego. Jednolitość Skarbu Państwa jako osoby prawnej oznacza, że określenie w pozwie jednostki organizacyjnej (*statio fisci*) nie wpływa na oznaczenie osoby pozwanego, którym zawsze pozostaje Skarb Państwa. Nawet gdyby powód oznaczył taką jednostkę w pozwie nieprawidłowo, nie powodowałoby to bezskuteczności wytoczonego powództwa. Jeżeli strona, pozywając Skarb Państwa, wadliwie określa państwową jednostkę organizacyjną, z której działalnością wiąże się dochodzone roszczenie, a w sprawie powinna występować inna państwowa jednostka organizacyjna, uzupełnienie braku w zakresie prawidłowego określenia strony pozwanej powinno nastąpić w płaszczyźnie właściwej reprezentacji (art. 67 § 2 k.p.c.), przy czym sąd powinien z urzędu czuwać nad tym, aby Skarb Państwa był w postępowaniu sądowym reprezentowany w sposób prawidłowy (por. wyr. SN z 11 stycznia 1974 r., II CR 685/73, OSNCP 1975, nr 1, poz. 10; post. SN z 15 lipca 1983 r., IV CZ 24/83, OSPiKA 1984, z. 11, poz. 237). Oznacza to, że w stanie faktycznym sprawy nie było przeszkód, by powód wytoczył powództwo, nawet nie mając wiedzy, z którą konkretnie jednostką Skarbu Państwa wiązało się dochodzone roszczenie,

a uzyskanie przez powoda informacji o tej jednostce nie było konieczne dla rozpoczęcia biegu terminu przedawnienia.

Skarżący oparł wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania również na przesłance wskazanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., tj. oczywistym uzasadnieniu skargi. Przesłanka ta byłaby spełniona, gdyby zaskarżone orzeczenie zapadło z oczywistym, rażącym naruszeniem przepisów prawa lub podstawowych zasad obowiązujących w praworządnym państwie, widocznym bez konieczności prowadzenia bardziej szczegółowej analizy. Uznanie oczywistej wadliwości orzeczenia wymaga wykazania jego sprzeczności z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni i niepozostawiającymi sądowi swobody oceny albo z podstawowymi zasadami orzekania (por. post. SN z 20 marca 2019 r., I CSK 475/18; z 11 kwietnia 2018 r., IV CSK 506/17; z 16 kwietnia 2018 r., IV CSK 529/17; z 18 kwietnia 2018 r., II CSK 728/17; z 15 maja 2018 r., II CSK 2/18; z 10 maja 2018 r., I CSK 798/17; z 23 maja 2018 r., I CSK 36/18; z 29 maja 2018 r., I CSK 42/18; z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18; z 16 kwietnia 2018 r., IV CSK 534/17; z 12 marca 2018 r., III CSK 291/17; z 22 kwietnia 2016 r., V CSK 650/15).

Przeprowadzona przez Sąd Najwyższy analiza nie pozwala przyjąć, aby skarga kasacyjna była oczywiście uzasadniona, a rozstrzygnięcie Sądu Apelacyjnego w zakresie wskazanym przez skarżącego oczywiście wadliwe. W orzecznictwie reprezentowany jest pogląd, zgodnie z którym przez fakty znane sądowi urzędowo nie mogą być rozumiane fakty wynikające z akt innych postępowań, które rozpoznawane były przez sąd w innym składzie (por. np. post. SN z 30 maja 2019 r., V CSK 539/18), jednak stanowisko to nie wydaje się ostatecznie utrwalone i całkowicie oczywiste. Popieranie przez skarżącego swojej argumentacji wyrokiem Sądu Najwyższego z 17 grudnia 1958 r. (III CR 462/58, OSNC 1962, nr 1, poz. 6) jest nietrafne, gdyż w orzeczeniu tym odniesiono się do ustaleń opartych wyłącznie na podstawie prywatnych wiadomości potwierdzonych przez orzekających w sprawie o rozwód ławników, co nie odpowiada okolicznościom niniejszej sprawy.

Dodać należy również, że na tle art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. oczywiste uzasadnienie skargi musi odnosić się do skargi kasacyjnej jako całości, a nie tylko

do jednego z zawartych w niej zarzutów. Jeżeli nawet zasadność tego zarzutu nie prowadziła do przyjęcia, że zaskarżone orzeczenie nie odpowiada prawu, skargi nie można uznać za oczywiście uzasadnioną. Orzekające w sprawie Sądy obu instancji przyjęły, że niezależnie od upływu terminu hipotetycznego przedawnienia, po stronie powoda w ogóle nie powstało roszczenie, a działania funkcjonariuszy Policji nie były bezprawne. Powód przedstawia zarzut w odniesieniu do tego ustalenia, jednak zarzut ten trudno uznać za oczywiście uzasadniony, a i sam skarżący nie powołuje się na jego oczywistą zasadność. Mając na uwadze, że nawet podzielenie stanowiska skarżącego co do bezpodstawności uznania roszczenia za przedawnione nie prowadziłoby koniecznie do wniosku o zasadności skargi kasacyjnej, skargi jako całości nie można uznać za oczywiście uzasadnioną w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Z tych przyczyn należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 108 § 1 k.p.c., 98 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c. oraz art. 32 ust. 3 ustawy o Prokuraturze Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej. Suma zwrotu kosztów równa jest wynagrodzeniu adwokata w wysokości wynikającej z § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.).

Koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym przyznano na podstawie § 16 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 8 pkt 7 i § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (tj. Dz. U. z 2019 r. poz. 18).

as]

jw